

Professionshøjskolernes indsatser for at øge optag og gennemførelse på pædagoguddannelsen

Kortlægning af professionshøjskolernes indsatser for at styrke
rekruttering og gennemførelse

INDHOLD

Professionshøjskolernes indsatser for at øge optag og gennemførelse på pædagoguddannelsen

---

1	Resumé	5
<hr/>		
2	Indledning	10
2.1	Kvalitet i daginstitutioner kalder på dygtige pædagoger	10
2.2	Metode og data	10
2.3	Projektets organisering	11
2.4	Læsevejledning	11
<hr/>		
3	Rekruttering til den ordinære pædagoguddannelse	12
3.1	Professionshøjskolernes oplevelse af udfordringen	12
3.2	Udvikling og målretning af generelle studievalgsindsatser	14
3.3	Brobygningsindsatser målrettet elever på ungdomsuddannelser	16
3.4	Indsatser rettet mod unge med afsluttet ungdomsuddannelse	18
<hr/>		
4	Rekruttering til meritpædagoguddannelsen	19
4.1	Professionshøjskolernes oplevelse af udfordringen	19
4.2	Modeller for meritpædagoguddannelserne	21
4.3	Samarbejde med kommuner er centralt	22

4.4	Ønske om mere fleksibel adgang	22
<hr/>		
5	Styrket gennemførelse på pædagoguddannelsen	23
5.1	Gennemførelse og frafald på pædagoguddannelsen	23
5.2	En god studiestart	24
5.3	Stærke relationer fremmer trivsel og forebygger frafald	25
5.4	Styrke og udvikle studiekompetencer	26
<hr/>		
6	Indsatser i forbindelse med praktikken	28
6.1	Praktikperioderne er vigtige, men sårbare	28
6.2	Styrket praktikforberedelse	29
6.3	Støtte til studerende under praktikken	30
6.4	Opfølgning på praktikken	31
<hr/>		
7	Indsatser målrettet studerende med SPS-behov	32
7.1	Voksende antal studerende med behov for SPS	32
7.2	Systematisering og kvalificering af SPS-arbejdet	34
7.3	Indsatser under udvikling	36
<hr/>		
	Appendiks A – Litteraturliste	37
<hr/>		
	Appendiks B – Metode og data	39
<hr/>		

1 Resumé

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) præsenterer i dette notat en kortlægning af professionshøjskolernes arbejde med at rekruttere og fastholde studerende på pædagoguddannelsen. Kortlægningen er baseret på en interviewundersøgelse, hvor ledelsesrepræsentanter fra alle seks professionshøjskoler er blevet spurgt ind til, hvordan de arbejder med at rekruttere og fastholde pædagogstuderende. Notatet indgår som del af projektet *Flere pædagoger til daginstitutioner*, som undersøger, hvordan kommuner og professionshøjskoler arbejder med at få flere pædagoger til daginstitutioner. Projektet er udført med støtte fra Velfærds- og Forskningsfonden for Pædagoger. I tillæg til dette notat udgives der et notat om antallet af personer i forskellige målgrupper, et notat om kommunernes indsatser for at rekruttere og fastholde flere i pædagogfaget og to inspirationsmaterialer til henholdsvis kommuner og professionshøjskoler. Alle materialer kan ses på eva.dk.

Der er brug for at sikre flere pædagoger til daginstitutioner

Rekruttering og fastholdelse af studerende på pædagoguddannelsen er en central udfordring for professionshøjskolerne. Søgningen til pædagoguddannelsen er faldet igennem de senere år, samtidig med at prognoser viser, at vi kommer til at mangle pædagoger i daginstitutioner. Kortlægningen skal bidrage til at skabe et vidensgrundlag, der kan understøtte professionshøjskolernes arbejde med at rekruttere og fastholde pædagogstuderende.

Søgningen til pædagoguddannelsen har været støt faldende i de senere år, fra ca. 5.300 optagne i 2016 til ca. 4.000 i 2023 (Uddannelses- og Forskningsstyrelsen, 2023). Samtidig har vi relativt lidt systematisk og samlet viden om, hvordan professionshøjskolerne arbejder for at fremme rekrutteringen og understøtte de studerendes gennemførelse på pædagoguddannelsen. Denne kortlægning bidrager med en oversigt.

Resultaterne, der formidles i dette notat, er relevante for både beslutningstagere, ledelser for pædagoguddannelserne samt andre, som er optaget af rekrutterings- og fastholdelsesudfordringen på pædagoguddannelsen. Uddannelsesledelserne kan fx anvende notatet til inspiration og udvikling af indsatser på deres professionshøjskole.

Resultater

Notatet ser på *rekrutteringsindsatser* målrettet den ordinære pædagoguddannelse og meritpædagoguddannelserne samt *gennemførelsesindsatser* målrettet studerende på pædagoguddannelsen, herunder i praktikperioder.

Figur 1.1 herunder giver et overblik over de typer af indsatser, forskellige professionshøjskoler arbejder med for at styrke søgningen til og gennemførelsen af pædagoguddannelsen.

Figur 1.1
Overblik over professionshøjskolernes igangværende indsatser

Eksempler på indsatser for at styrke søgningen til og gennemførelsen af pædagoguddannelsen

FORMÅL	MÅLGRUPPE	INDSATSER
 Flere ind på pædagoguddannelsen	Elever på ungdomsuddannelser 	<ul style="list-style-type: none"> Differentieret vejledning Tilstedeværelse ved lokale begivenheder Korps af pædagogstuderende som SOME-ambassadører Udvidede brobygningsforløb, hvor pædagogstuderende underviser elever på ungdomsuddannelser Styrket samarbejde med ledelse på ungdomsuddannelser
	Pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter 	<ul style="list-style-type: none"> Kurser og workshops med praksisnært indhold Fleksible merituddannelser Samarbejde med kommuner om rekruttering til merituddannelsen
	Personer med andre uddannelser 	<ul style="list-style-type: none"> Meritpædagog som sporskifte
 Flere godt igennem pædagoguddannelsen	Pædagogstuderende på uddannelsen 	Trivsels- og fællesskabsfremmende indsatser <ul style="list-style-type: none"> Kontaktlærer-/studietovholderfunktion Faste tilknyttede undervisere på hold Faglige fællesskaber i undervisningen Peer-to-peer-vejledning Etablering af sociale klubber Personlig kontakt ved fravær Øget studenterinddragelse Lettere adgang til ledelsen Indsatser rettet mod studiekompetencer <ul style="list-style-type: none"> Oprettelse af og sparring med studiegrupper Understøttelse af gruppearbejdet, fx med en moderator Niveaudelt undervisning Individuelle talentforløb
	Pædagogstuderende med behov for SPS 	<ul style="list-style-type: none"> Screening for ordblindhed Tilbud om supplerende undervisning i regi af FVU Opsøgende indsats Øget strukturering af uddannelsen Undersøgelse af studerendes forudsætninger Kompetenceudvikling af undervisere og SPS-vejledere
	Pædagogstuderende 	Før praktik <ul style="list-style-type: none"> Fælles introduktion til praktik Dialog om valg af praktiksted Fagligt praktikforberedende arbejde Øvelse i feedback Praksisnære øvelser Under praktikken <ul style="list-style-type: none"> Styrket dialog med praktiksteder Individuel vejledning fra praktikkoordinator Besøg på praktikstedet Fælles studiedage Efter praktik <ul style="list-style-type: none"> Faciliteret erfaringsudveksling Evaluering af praktiksteder

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut

Fokus på udvidet brobygning fra ungdomsuddannelser til pædagoguddannelsen

Pædagoguddannelsen er både Danmarks største og mest søgte videregående uddannelse. Søgningsraten til pædagoguddannelsen har dog været støt faldende i de senere år, fra ca. 5.300 optagne i 2016 til ca. 4.000 i 2023, og de foreløbige tal fra kvote 2-søgningen i 2024 tyder på, at faldet fortsætter. Antallet af ansøgere er faldet på tværs af de seks professionshøjskoler. Der er dog eksempler på, at oprettelsen af lokale udbud kan vende udviklingen, men virkningens varighed er endnu uvis.

Professionshøjskolerne arbejder løbende med at udvikle deres almindelige studievalgs- og vejledningsaktiviteter, så aktiviteterne er mere målrettede, foregår mere kontinuerligt og i højere grad kan bidrage til at synliggøre institutioner og uddannelser lokalt. Alle professionshøjskoler har aktuelt fokus på at udvikle brobygningsindsatser, som skal stimulere den faglige interesse for pædagoguddannelsen, navnlig blandt stx-elever.

Unge med en afsluttet ungdomsuddannelse, som arbejder som pædagogmedhjælpere i daginstitutioner, udgør ifølge uddannelsesledelserne en oplagt målgruppe. Derfor er flere professionshøjskoler i gang med at udvikle tilbud, typisk i form af kurser og workshops, der skal vække deres interesse for pædagoguddannelsen og den pædagogiske faglighed. For at få fat i den tilsigtede målgruppe kræver det dog et samarbejde med de kommunale arbejdsgivere, som endnu ikke er fuldt udviklet.

Stort fokus på fleksibilitet ift. merituddannelse

I 2022/23 blev der optaget 827 studerende på meritpædagoguddannelsen, hvilket er en stigning på 168 % sammenlignet med 2012/13, hvor der blev optaget 309 studerende på meritpædagoguddannelsen.

Professionshøjskolerne har i de senere år oplevet høj efterspørgsel efter meritpædagoguddannelsen, men oplevede på interviewtidspunktet et dæmpet optag som følge af uvished om kommunernes muligheder for at udbetale løn under uddannelse. Der er dog efterfølgende indgået en tidsbegrænset aftale mellem KL og FOA om vilkår for ansatte under deltagelse i merituddannelsen.¹

Professionshøjskolerne har udviklet forskellige modeller for merituddannelse for at gøre uddannelsen mere tilgængelig for studerende, som typisk er afhængige af at uddanne sig, samtidig med at de arbejder og har familie eller andre forpligtelser. Modellerne tilbyder forskellige kombinationer af perioder med deltids-/fuldtidsuddannelse samt fysisk/online-undervisning. Desuden tilbydes i de store byer meritpædagog som sporskifte til personer med en afsluttet bacheloruddannelse.

Alle seks professionshøjskoler har udviklet velfungerende kommunale samarbejder, som de oplever er en central forudsætning for at rekruttere studerende til merituddannelsen.

---

¹ Se mere her: <https://www.kl.dk/media/mygmi10g/6801-aftale-om-understoettelse-af-udmoentning-af-opkvalificeringspuljen-paa-dagtilbudsomraadet-tidsbegranset-aftale-om-vilkaar-for-ansatte-under-deltagelse-i-meritpaedagoguddannelsen.pdf>

Det er et perspektiv i interviewmaterialet, at optagekravene til merituddannelsen i nogle tilfælde udgør en barriere for personer, der både er motiverede for og egnede til at tage uddannelsen, men som ikke opfylder kravet om fire hf-fag.

Styrket gennemførelse af pædagoguddannelsen gennem fokus på at fremme social tilknytning og studiekompetencer

Omkring hver fjerde pædagogstuderende falder fra uddannelsen (Danske professionshøjskoler, 2023; Uddannelses- og Forskningsministeriet, 2024). Frafaldet er størst på det første studieår og særligt omkring den første praktik. Professionshøjskolerne har i de senere år udbygget og fokuseret deres indsatser ved studiestart for at inkludere en bredere gruppe af studerende.

Alle professionshøjskoler arbejder med at understøtte studiefællesskaber og dermed styrke de studerendes trivsel gennem hele uddannelsen. Der arbejdes både med de studerendes relationer til undervisere og medstuderende og med deres generelle oplevelse af at høre til på uddannelsen.

Professionshøjskoler har desuden en række indsatser rettet mod at udvikle studerendes studiekompetencer såsom feedback og gruppearbejde.

Understøttelse af pædagogstuderende før, under og efter praktik

Overgangen mellem studie og praktik opleves af mange studerende som svær, og uddannelsesledelserne oplever, at risikoen for frafald er særligt udbredt under praktikken. Professionshøjskolerne arbejder derfor med at støtte de studerende både før, under og efter praktikken.

Fokus på praktikforberedelsen er i løbet af de seneste år intensiveret og omfatter dels aktiviteter, der skal understøtte de studerendes refleksion og motivation forud for praktikforløbet, dels aktiviteter, der skal fremme gensidig forventningsafstemning mellem studerende og praktiksteder.

Under praktikken tilbyder professionshøjskolerne vejledning og støtte til studerende og er særligt opmærksomme på at tilbyde ekstra støtte og hjælp i tilfælde af udfordringer i praktikforløbet.

Efter praktikforløbet arbejder professionshøjskolerne dels med at understøtte de studerendes egne refleksioner og overførsel af deres læring til den videre uddannelse, dels med systematisk kvalitetssikring og evaluering af praktikstederne.

Voksende behov for specialpædagogisk støtte

Professionshøjskolerne oplever alle en stigning i antallet af studerende med behov for specialpædagogisk støtte (SPS). Samtidig oplever de, at studerende med behov for SPS har gode muligheder for at gennemføre uddannelsen på lige fod med andre studerende, forudsat at de får den rette støtte tidligt i uddannelsen (EVA, 2023a).

Den voksende efterspørgsel på SPS har givet anledning til, at professionshøjskolerne i løbet af de seneste år har arbejdet med at systematisere og kvalificere SPS-arbejdet. Der er dog stadig stor variation mellem professionshøjskolerne i, hvordan man har valgt at organisere sig.

En type indsatser er rettet mod at identificere studerende med støttebehov og tilvejebringe den relevante støtte. En anden type handler om generelt at tilrettelægge undervisningen, så den passer bedre til hele studenterpopulationen, herunder dem med særlige støttebehov. Endelig arbejder professionshøjskolerne med at klæde støttegivere, undervisere og administrative medarbejdere bedre på til at imødekomme de behov, som forskellige funktionsnedsættelser giver anledning til.

Praktikperioder byder på særlige udfordringer for studerende med SPS-behov. De studerende har ret til at få deres støtte med i praktikken, men i praksis er det undertiden vanskeligt.

Om datagrundlaget

Notatets analyser bygger på interview med ledere fra pædagoguddannelserne ved de seks professionshøjskoler, der udbyder pædagoguddannelse: Absalon, KP, UCL, UCN, UCSYD og VIA. I alt har ni ledere bidraget til dataindsamlingen (se appendiks B).

2 Indledning

2.1 Kvalitet i daginstitutioner kalder på dygtige pædagoger

Gode børneliv og gode arbejdsliv for pædagoger i daginstitutioner går hånd i hånd. Men vi står over for en stor udfordring i Danmark. Vi mangler uddannede pædagoger til vores daginstitutioner, og udfordringen ser kun ud til at vokse i fremtiden.

Vi ved, at de første år i børns liv er helt centrale. Når der er mangel på pædagoger, kan det potentielt true alle børns trivsel og udvikling, men det rammer især børn i udsatte positioner. Kvaliteten i daginstitutionerne er særligt vigtigt for denne gruppe børn, ligesom god understøttelse af denne gruppe børn forudsætter, at der er fagligt stærke pædagoger til at løse opgaven. De understøtter gode relationer mellem børnene, giver børnene tryghed, tilpasser udfordringer og sikrer, at alle børn er en del af børnefællesskaberne.

Mange aktører sætter for tiden initiativer i gang, som skal tiltrække pædagoger og afhjælpe pædagogmanglen. Vi ved dog for lidt om, hvilke strategier og indsatser der er mest lovende, og hvordan ressourcerne anvendes bedst til at sikre flest mulige til at søge pædagoguddannelsen og flere pædagoger til daginstitutionsområdet.

Dette notat belyser, hvilke strategier og indsatser professionshøjskolerne bruger til at styrke rekruttering og fastholdelse af studerende på pædagoguddannelsen.

Notatet er bygget op omkring *rekrutteringsindsatser* målrettet den ordinære pædagoguddannelse og meritpædagoguddannelserne samt *gennemførelsesindsatser* målrettet studerende på pædagoguddannelsen, herunder i praktikperioder.

2.2 Metode og data

Notatet er baseret på kvalitative interviews med alle seks professionshøjskoler. Der er gennemført interviews med chefer, uddannelses- og forskningsledere samt en uddannelsesdekan. Interviewene er gennemført som enten enkelt- eller gruppeinterviews.

Hvert interview er faciliteret af to medarbejdere fra Danmarks Evalueringsinstitut (EVA). Alle interviewene er optaget på diktafon, og der er løbende taget noter. Efter gennemførelse af interviewene

er interviewmaterialet blevet kodet, tematiseret og samlet i dette notat. Ud over data om eksisterende rekrutteringsindsatser indeholder notatet eksempler på indsatser, der endnu ikke er i drift, men som fortsat er under udvikling.

2.3 Projektets organisering

Projektet er udført med støtte fra Velfærds- og Forskningsfonden for Pædagoger af en projektgruppe bestående af seniorkonsulent Line Buer Bjerre, seniorkonsulent Lea Selsing, konsulent Freja Ditte Jakobsen, konsulent Valeriya Sapunova, konsulent Melanie Anfinsen Lautrup, junior-konsulent Helena Husum, juniorkonsulent Malene Eghøj og chefkonsulent Bella Marckmann (projektleder).

Undervejs har projektgruppen fået sparring af en følgegruppe med repræsentanter for BUPL, Kommunernes Landsforening, Børne- og Kulturchefforeningen, FOA, Pædagogstuderendes Landssammenslutning, Danske Professionshøjskoler, Århus Kommune, Københavns Professionshøjskole og Taskforce for uddannelse og rekruttering.

2.4 Læsevejledning

Dette notat udgives som en del af projektet "Flere pædagoger til daginstitutioner". Ud over dette notat udgives notaterne *Potentielle målgrupper for pædagoguddannelsen og deres motivation* samt *Kommunernes indsatser for at sikre nok pædagoger i vores daginstitutioner* og to inspirationsmaterialer til hhv. kommuner og professionshøjskoler. Alle materialer kan ses på eva.dk.

Notatet er bygget op med fem kapitler.

- **Styrket rekruttering til pædagoguddannelsen.** De to første kapitler handler om henholdsvis rekruttering til den almindelige pædagoguddannelse og til de forskellige modeller for merituddannelse, som professionshøjskolerne udbyder.
- **Styrket gennemførelse af pædagoguddannelsen.** De tre næste kapitler handler dels om generelle indsatser til at styrke trivsel og nedbringe frafald blandt pædagogstuderende, dels om tiltag for at understøtte studerende under de praktikforløb, som udgør en tredjedel af uddannelsen, og endelig om arbejdet med at understøtte den voksende gruppe af studerende, der har behov for specialpædagogisk støtte under uddannelsen pga. fx ordblindhed.

3 Rekruttering til den ordinære pædagoguddannelse

I dette kapitel ser vi nærmere på professionshøjskolernes oplevelse af rekrutteringsudfordringerne og deres arbejde med at styrke rekrutteringen til den almindelig pædagoguddannelse. Hovedpointerne er:

- På tværs af de seks professionshøjskoler opleves et fald i antallet af ansøgere til pædagoguddannelsen. Der er dog eksempler på, at oprettelsen af lokale udbud kan vende udviklingen, men virkningens varighed er endnu uvis.
- Professionshøjskolerne arbejder løbende med at udvikle deres almindelige studievalgs- og vejledningsaktiviteter, så de er mere målrettede, foregår mere kontinuerligt og i højere grad kan bidrage til at synliggøre institutioner og uddannelser lokalt.
- Alle professionshøjskoler har aktuelt fokus på at udvikle brobygningsindsatser, som skal stimulere den faglige interesse for pædagoguddannelsen, navnlig blandt stx-elever.
- Unge med en afsluttet ungdomsuddannelse, som arbejder som pædagogmedhjælper eller vikarer i daginstitutioner, udgør ifølge uddannelsesledelserne en oplagt målgruppe. Derfor arbejdes der flere steder med at udvikle tilbud, typisk i form af kurser og workshops, der skal vække deres interesse for pædagoguddannelsen og den pædagogiske faglighed. For at få fat i den tilsigtede målgruppe kræves der dog opbygning af samarbejder med de kommunale arbejdsgivere. Disse samarbejder er de fleste steder endnu ikke fuldt udviklet.

3.1 Professionshøjskolernes oplevelse af udfordringen

Pædagoguddannelsen er både Danmarks største og mest søgte videregående uddannelse. Søgningsraten til pædagoguddannelsen har dog været støt faldende i de senere år, fra ca. 5.300 optagne i 2016 til ca. 4.000 i 2023. For nogle af professionshøjskolerne beskrives faldet af ansøgere som "svagt", hvorimod andre oplever et "markant" fald i antallet af ansøgere. Særligt vinteroptaget på pædagoguddannelsen er udfordret.

På tværs af professionshøjskoler peger informanterne på, at faldet er mest markant for udbud i de mindre byer. For eksempel beskrives, at forskellen i antallet af ansøgere er størst i UC Syds afdeling i Aabenraa sammenlignet med afdelingen i Kolding. På UCL er rekrutteringsudfordringen særligt

udbredt i UCL's afdelinger i Esbjerg og Jelling, hvorimod udbuddet i Odense oplever stigende søgning.

Tabel 3.1
Udviklingen i optag på pædagoguddannelsen på alle professionshøjskoler
2022-2023

	Optagne 2022	Optagne 2023	Forskel antal	Forskel %
Københavns Professionshøjskole	1.152	1.102	-50	-4,3
Professionshøjskolen Absalon	623	707	84	13,5
Professionshøjskolen UC Syddanmark	419	296	-123	-29,4
UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole	478	354	-124	-25,9
Professionshøjskolen VIA University College	1.021	963	-58	-5,7
Professionshøjskolen University College Nordjylland	462	412	-50	-10,8

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut. Egne beregninger på baggrund af tal fra den koordinerede tilmelding (KOT).

En undtagelse fra denne generelle tendens er Professionshøjskolen Absalon, som beretter om at have "rigtig flot" ansøgertal i deres nye uddannelsesudbudssted i Holbæk både til vinter- og sommeroptaget. Absalon har samlet set en stigning i optaget af ansøgere til førsteprioritet i 2023 sammenlignet med 2022. De peger på, at det muligvis skyldes, at Holbæk er et nyt uddannelsessted og således oplever ansøgninger fra en gruppe, der har afventet et uddannelsesudbud i nærområdet.²

Veje ind i pædagoguddannelsen

Man kan blive optaget på pædagoguddannelsen med en af følgende:

- En gymnasial eksamen (eux, hf, hhx, htx eller stx).
- En relevant erhvervsuddannelse som enten pædagogisk assistent eller social- og sundhedsassistent.
- Fire gymnasiale enkeltfag: dansk A, engelsk B, samfundsfag C samt ét valgfrit fag på C-niveau. En række hf/VUC-institutioner tilbyder såkaldte pædagog-fagpakker med disse fag.

Kilde: ug.dk.

² Søgningen til kvote 2 2024 underbygger antagelsen om, at der er tale om en forbigående stigning.

Pædagoguddannelsen online

Fire professionshøjskoler udbyder pædagoguddannelsen som online-uddannelse. Det drejer sig om Københavns Professionshøjskole, Professionshøjskolen Absalon, VIA University College og UC Syd. I 2022 blev 217 personer optaget på en af de fire onlineuddannelser, og i 2023 var tallet 216.

Onlineuddannelsen tilrettelægges typisk som hovedsageligt e-læring, men med et mindre antal fremmødedage, hvor de studerende har pligt til at møde fysisk på campus.

3.2 Udvikling og målretning af generelle studievalgsindsatser

På tværs af alle seks professionshøjskoler fortæller informanterne, at man i en årrække har arbejdet med at rekruttere unge til pædagoguddannelsen såvel som professionshøjskolernes øvrige uddannelser via tiltag som:

- Åbent hus-arrangementer
- Tilstedeværelse på uddannelsesmesser
- Tilbud om studie- og karrierevejledning
- SoMe-kampagner.

Disse indsatser afvikles eller intensiveres typisk i perioden op til ansøgningsfristerne til pædagoguddannelsen, dvs. 15. marts for kvote 2 og 5. juli for kvote 1. Det er typisk professionshøjskolernes studievejledninger og kommunikationsafdelinger, der er ansvarlige for driften af indsatserne.

I de senere år har professionshøjskolerne i lyset af rekrutteringsudfordringerne løbende arbejdet med at udvikle og målrette disse aktiviteter.

Tabel 3.2 herunder viser eksempler på, hvordan professionshøjskolerne arbejder med at udvikle de generelle studievalgsaktiviteter.

Tabel 3.2
Generelle studievalsindsatser

Beskrivelse	Formål
Vejledningsindsatser	
Individuel chat-vejledning	At imødekomme den voksende efterspørgsel på individuel og fleksibel vejledning.
Udvikling af differentieret vejledning. Tre målgrupper er identificeret med afsæt i data:	At målrette vejledning til forskellige målgrupper.
1. De unge studenter (18-22 år)	
2. De afprøvede sabbatister (23-28 år)	
3. De modne genstartere (28+ år)	
Events og arrangementer	
Tilstedeværelse med kaffevogn på festivaller, markedspladser og bytorve m.m. med deltagelse af studerende fra de enkelte velfærdsuddannelser.	At skabe opmærksomhed omkring velfærdsuddannelserne, herunder pædagoguddannelsen i perioden op til ansøgningsfristen til kvote 1.
Synliggørelse af pædagogstuderende året rundt.	At promovere pædagoguddannelsen ved lokale arrangementer året rundt.
Pop-up ude på ungdomsuddannelserne.	At skabe opmærksomhed om uddannelsen samt at give potentielle ansøgere mulighed for at få besvaret spørgsmål om uddannelsens indhold, organisering, studiemiljø m.m.
Fremvisning af pædagogstuderendes eget lokale, som er indrettet af pædagogstuderende, til åbent hus-arrangementerne på campus.	At synliggøre, at det sociale og fysiske studiemiljø samt studerendes medbestemmelse prioriteres.
Indsatser rettet mod branding af uddannelsen/nuancering af uddannelsens image	
Studerende som SoMe-ambassadører, som deler ud af egne oplevelser med fx at være i praktik m.m. på sociale medier.	At promovere uddannelsen i øjenhøjde.
Lokale SoMe-kampagner med lokale cases, scenarier, videoer og sociale medier.	At rekruttere lokalt ved at give studerende mulighed for at genkende sig selv i lokale fortællinger.

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut. Interviewundersøgelse blandt uddannelsesledelser sommer 2023.

Således fortæller uddannelsesledelserne, at de forsøger at gøre vejledningen både mere fleksibel, lettere tilgængelig og personlig. De promoverer uddannelsen via sociale medier, fx ved brug af pædagogstuderende, der agerer ambassadører for pædagoguddannelsen. Derudover opererer professionshøjskolerne med at være til stede ved en bredere palet af events såsom festivaller og andre lokale arrangementer, ligesom de arbejder på at være synlige hele året rundt og ikke blot op til ansøgningsfristen til pædagoguddannelsen.

3.3 Brobygningsindsatser målrettet elever på ungdomsuddannelser

En anden gruppe af indsætter, som uddannelsesledelserne fortæller om i interviewene, er brobygningsindsatser målrettet elever på ungdomsuddannelserne. Nogle af indsætterne handler specifikt om pædagoguddannelsen, mens andre indsætter dækker flere professionsuddannelser, da flere professionsuddannelser er berørte af rekrutteringsudfordringen.

Alle seks professionshøjskoler arbejder med brobygningsindsatser for at skabe interesse for pædagoguddannelsen blandt elever på ungdomsuddannelser. I interviewene beskrives et aktuelt fokus på at udvikle brobygningsaktiviteter målrettet det almene gymnasium (stx), som skal supplere de allerede eksisterende aktiviteter målrettet hf-elever, navnlig de obligatoriske hf-praktikforløb. I interviewene fremgår det, at det aktuelle fokus på stx primært skyldes, at stx er den største ungdomsuddannelse, og at undersøgelser peger på et potentiale i, at en række stx-elever ved start på videregående uddannelse oplyser, at de har overvejet en professionsbacheloruddannelse (fx EVA, 2022).

Hf og professionsuddannelserne

Hf er en 2-årig gymnasial uddannelse målrettet erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser. Fagene på uddannelsen er orienteret mod de videregående uddannelser og de job, som den 2-årige hf-uddannelse forbereder eleverne til, dels gennem fagpakker, dels gennem obligatoriske projekt- og praktikforløb, hvor eleverne får mulighed for at stifte nærmere bekendtskab med det studieområde, de forestiller sig at videreudanne sig indenfor.

Projekt- og praktikforløb

Målet med projekt- og praktikforløbene er at understøtte uddannelsens professionsretning og bidrage til en større afklaring af uddannelses- og professionsvalg. Der skal være mindst tre forløb i løbet af uddannelsen. Eleverne skal løse konkrete og virkelighedsnære problemstillinger gennem en kombination af praktisk "feltarbejde" og den faglige undervisning. Et forløb skal altid rumme en form for faglig opgaveløsning og skal afrapporteres. I tredje og/eller fjerde semester er forløbene knyttet til den valgte fagpakke.

Professionshøjskolerne udbyder alle praktikdage- eller uger for hf-elever, hvor eleverne møder studerende fra pædagoguddannelsen, arbejder med cases og derved får indblik i uddannelsens indhold, arbejdsformer og studielivet på campus.

Kilde: ug.dk.

Brobygningsindsætterne har til formål at introducere eleverne for pædagoguddannelsen, ved at eleverne møder undervisere og studerende fra pædagoguddannelsen og/eller får lov at arbejde med fagligt indhold fra pædagoguddannelsen. Der er både eksempler på brobygningsaktiviteter, som afvikles på elevernes egne uddannelsesinstitutioner, og aktiviteter, hvor eleverne kommer på besøg på pædagoguddannelsen.

Tabel 3.3 herunder viser eksempler på brobygningsindsatser over for elever, der er i gang med en ungdomsuddannelse.

Tabel 3.3
Eksempler på brobygningsaktiviteter

Beskrivelse	Formål
Pædagoguddannelsen besøger gymnasier	
Læringsforløb på tre dage for stx-elever.	At vise elever, at faglig interesse for fag som biologi og psykologi kan kobles til pædagogisk arbejde.
Undervisere fra professionshøjskolen underviser stx-studerende i én dag. Indsatsen omfatter en række uddannelser, og det enkelte gymnasium afgør, hvilke klasser, der får besøg af pædagoguddannelsen.	At give stx-elever indblik i, hvordan det er at studere på pædagoguddannelsen og andre professionsuddannelser.
Pædagogstuderende underviser gymnasieelever i én dag.	At møde gymnasieeleverne i øjenhøjde samt at give dem indblik i, hvad det vil sige at studere på pædagoguddannelsen.
Oplæg om pædagoguddannelsen på gymnasier.	At give gymnasieeleverne indblik i indhold, studiemiljø, fremtidsmuligheder m.m.
Stx- og hf-elever besøger pædagoguddannelsen	
Stx- og hf-elever følger undervisningen på pædagoguddannelsen som studerende i én dag.	At give gymnasieeleverne indblik i indhold, undervisere, campus, studiemiljø m.m.
Stx- og hhx-elever modtager undervisning i køn og seksualitet på campus.	At undervise gymnasieelever i køn og seksualitet og samtidig introducere dem for campus og både undervisere og studerende fra pædagoguddannelsen.
Hf-elever inviteres til en særlig "hf-dag" i forbindelse med den obligatoriske hf-praktik.	At introducere hf-eleverne for indhold, undervisere, campus, studiemiljø m.m.
Hf-elever arbejder med en case i tre dage ude på professionshøjskolen.	At introducere hf-elever for undervisere på pædagoguddannelsen, faglig indsigt i pædagogisk arbejde m.m.
Styrkelse af samarbejde med ledelsen på gymnasie- og erhvervsuddannelser	
Pædagoguddannelsen holder møder med lederne fra de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser.	At skabe tættere kontakt til ungdomsuddannelserne for dermed at lette arbejdet med at få deres elever i tale.
Studiekoordinator ansat på professionshøjskolen til at varetage samarbejde med vejledere på gymnasier og erhvervsuddannelser.	At skabe tættere kontakt til ungdomsuddannelserne for dermed at lette arbejdet med at få deres elever i tale.

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut. Interviewundersøgelse blandt uddannelsesledelser sommer 2023.

Ud over selve brobygningsaktiviteterne, hvor elever deltager, arbejder professionshøjskolerne med at styrke samarbejdet til ungdomsuddannelserne, fx gennem afholdelse af møder med ledelsen. Informanterne påpeger, at et godt samarbejde og gensidigt kendskab til hinanden er afgørende for, at der kan etableres konkrete aftaler om fx besøg på gymnasierne eller på campus.

I interviewene er desuden beskrevet indsatser, der endnu er på idéplanet, såsom mere systematisk udvikling af praksisnære opgaver, som gymnasieelever kan anvende i deres studieretningsprojekt (SRP), dvs. den store skriftlige opgave, som de udarbejder i 3. g.

3.4 Indsatser rettet mod unge med afsluttet ungdomsuddannelse

Omkring 85 % af alle unge holder et eller flere sabbatår, inden de starter på en videregående uddannelse, og mange bliver først afklaret om uddannelsesvalget i løbet af deres sabbatår (EVA, 2019). Det betyder, at det er væsentligt for professionshøjskolerne også at målrette indsatser mod denne gruppe af unge. 26 % af de unge, der starter på videregående uddannelse, har i løbet af deres sabbatår arbejdet som pædagogmedhjælper (EVA, 2023b). Disse unge udgør ifølge uddannelsesledelserne en oplagt målgruppe, idet det antages, at de i en eller anden grad er motiverede for pædagogisk arbejde, ligesom de har erfaring inden for faget. Flere af professionshøjskolerne oplever, at der er en del af disse unge ude i kommunerne, som efter flere år stadig ikke kommer i gang med en uddannelse, og som kan have 'vokset sig fast' i ufaglært arbejde, hvorfor det er relevant med indsatser, der motiverer dem til at overveje pædagoguddannelsen.

Tabel 3.4 herunder viser eksempler på indsatser over for unge med afsluttet ungdomsuddannelse.

Tabel 3.4
Indsatser målrettet unge i arbejde som pædagogmedhjælpere

Beskrivelse	Formål
En- eller todages kurser til pædagogmedhjælpere.	At vække pædagogmedhjælpernes lyst til at studere til pædagog.
Kursusforløb med tre dages gratis workshops med praksisnært indhold om fx leg og relationsarbejde.	At inspirere personer, som efter fem år forsøger sig selv, men endnu ikke har en videregående uddannelse, til at studere til pædagog.

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut. Interviewundersøgelse blandt uddannelsesledelser sommer 2023.

Som det fremgår af tabellen, forsøger professionshøjskolerne primært at nå målgruppen ved hjælp af kurser. Vores informanter pointerer i interviewene, at disse indsatser endnu er nye, og at de typisk kræver mere forpligtende samarbejde med flere aktører, herunder især med de kommuner og daginstitutioner, hvor de unge er ansat, men også i form af bredere regionale samarbejder og lokale netværksmøder med andre uddannelsesinstitutioner og kommunale forvaltninger.

4 Rekruttering til meritpædagoguddannelsen

I dette kapitel ser vi nærmere på professionshøjskolernes arbejde med at rekruttere til merituddannelsen. Hovedpointerne er:

- I 2022/23 blev der optaget 827 studerende på meritpædagoguddannelsen, hvilket er en stigning på 168 % sammenlignet med 2012/13, hvor der blev optaget 309 studerende på meritpædagoguddannelsen. Professionshøjskolerne har i de senere år oplevet høj efterspørgsel efter meritpædagoguddannelsen, men oplevede på interviewtidspunktet et dæmpet optag som følge af uvisshed om kommunernes muligheder for at udbetale løn under uddannelse. Der er dog efterfølgende indgået en tidsbegrænset aftale mellem KL og FOA om vilkår for ansatte under deltagelse i merituddannelsen.
- Professionshøjskolerne har udviklet forskellige modeller for merituddannelse for at gøre uddannelsen mere tilgængelig for studerende, som typisk er afhængige af at uddanne sig, samtidig med at de arbejder og har familie eller andre forpligtelser. Modellerne tilbyder forskellige kombinationer af perioder med deltids-/fuldtidsuddannelse samt fysisk/online-undervisning. Desuden tilbydes i de store byer meritpædagog som sporskifte til personer med en afsluttet bacheloruddannelse.
- Alle seks professionshøjskoler har udviklet velfungerende kommunale samarbejder, som de oplever en central forudsætning for at rekruttere studerende til merituddannelsen.
- Det er et perspektiv i materialet, at optagekravene til merituddannelsen i nogle tilfælde udgør en barriere for personer, der både er motiverede for og egnede til at tage uddannelsen, men som ikke opfylder kravet om fire hf-fag.

4.1 Professionshøjskolernes oplevelse af udfordringen

I 2022/23 blev der optaget 827 studerende på meritpædagoguddannelsen, hvilket er en stigning på 168 % sammenlignet med 2012/13, hvor der blev optaget 309 studerende på meritpædagoguddannelsen (Danske professionshøjskoler, 2023).

Alle seks professionshøjskoler tilbyder, at man kan uddanne sig til pædagog via merituddannelse. Forudsætningen for at tage merituddannelsen er, at man har erfaring fra pædagogisk arbejde. Merituddannelsen svarer til den almindelige pædagoguddannelse med hensyn til det faglige indhold

og eksamenskrav, men omfatter kun to korte ulønnede praktikperioder. De to lønnede praktikperioder erstattes af den forudgående erhvervs erfaring. De studerende på merituddannelsen er således typisk voksne, som allerede arbejder i daginstitutioner.

Veje til merituddannelsen

Over 25 år:

Personer over 25 år skal kunne dokumentere to års erhvervs erfaring fra pædagogisk eller pædagoglignende arbejde på minimum 30 timer om ugen med minimum ét års sammenhængende ansættelse.

Under 25 år

Personer under 25 år skal have minimum fem års erhvervs erfaring fra pædagogisk eller pædagoglignende arbejde med minimum 27 arbejdstimer om ugen.

Adgangsgivende eksamen

Følgende adgangsgivende eksaminer giver adgang:

- Gymnasial eksamen
- Social- og sundhedsassistentuddannelsen (sosu-assistent) med dansk på C-niveau, naturfag på C-niveau og engelsk på D-niveau
- Pædagogisk assistentuddannelse (PAU) med dansk på C-niveau, samfundsfag på C-niveau og engelsk på E-niveau.
- Bestået fire gymnasiale enkeltfag: dansk på A-niveau, engelsk på B-niveau, samfundsfag på C-niveau og et valgfrit fag på C-niveau.

Personer uden en adgangsgivende eksamen kan få foretaget en Individuel kompetencevurdering (IKV). Her vurderes om personens samlede viden og kompetencer kan sidestilles med en adgangsgivende eksamen.

Kilde: ug.dk.

Professionshøjskolerne har generelt i de senere år oplevet høj efterspørgsel efter meritpædagoguddannelsen. Det varierer mellem professionshøjskoler, hvilke modeller for merituddannelse der for tiden er mest populære. På UC SYD har efterspørgslen især været voksende til deltidsmertuddannelsen, mens VIA oplever voksende interesse til net-meritpædagoguddannelsen. En undtagelse fra den generelle tendens er Professionshøjskolen UCN, hvor optaget til meritpædagoguddannelsen historisk altid har været og fortsat er lavt. Uddannelsesledelserne beskriver på tværs af materialet, at de studerende på merituddannelserne generelt er meget motiverede, og at frafaldet er lavt.

På interviewtidspunktet i sommeren 2023 fortalte uddannelsesledelserne på tværs af professionshøjskoler, at de aktuelt oplevede, at optaget til meritpædagoguddannelsen var 'dæmpet' eller 'gået i stå' som følge af uvished om kommunernes muligheder for at udbetale løn under uddannelse og/eller give fravær med løn til pædagogmedhjælpere, der uddanner sig til meritpædagog.

Det er et udbredt perspektiv i materialet, at denne uvished gør det svært for kommunerne at motivere deres medarbejdere til at gå i gang med uddannelsen. På UC SYD beskrives optaget til meritpædagoguddannelsen dog som 'uændret'. Der er dog efterfølgende indgået en tidsbegrænset aftale mellem KL og FOA om vilkår for ansatte under deltagelse i merituddannelsen.

4.2 Modeller for meritpædagoguddannelserne

Alle seks professionshøjskoler har udviklet forskellige modeller for merituddannelse for at gøre uddannelsen mere tilgængelig for studerende, som typisk er afhængige af at uddanne sig, samtidig med at de arbejder og har familie eller andre forpligtelser. De forskellige modeller dækker bl.a. forskellige kombinationer af perioder med fuldtids-/deltidsstudie og af fysisk fremmøde på campus og online/blended learning. Afhængigt af model kan merituddannelsen vare mellem tre og fire år. Professionshøjskolerne oplever, at tilstedeværelsen af forskellige modeller er en nødvendighed for at tiltrække en bredere gruppe af studerende, som er forskellige steder i livet.

I tillæg hertil har professionshøjskolerne i de fire største byer fået godkendt forsøgsperioder med den såkaldte sporskifte merit for personer med en gennemført uddannelse på mindst bachelorniveau. Uddannelsen til meritpædagog som sporskifte varer 2,5 år. De studerende arbejder i daginstitutioner i mindst 30 timer om ugen under uddannelsen.

Veje til meritpædagog som sporskifte

Adgang til merituddannelse som sporskifte forudsætter:

- At ansøgeren er mindst 25 år og har gennemført en uddannelse på mindst bachelorniveau
- At ansøgeren senest ved studiestart har en ansættelse som pædagogmedhjælper på mindst 30 timer om ugen.

Der er mulighed for at uddanne sig til meritpædagog som sporskifte i København hos Københavns Professionshøjskole (fra 2021), i Odense hos UCL (fra 2022), i Aarhus hos VIA University College (fra 2022) og i Aalborg hos UCN (fra 2023). Uddannelserne kører i øjeblikket som forsøg.

Kilde: ug.dk.

Professionshøjskolerne beretter generelt om, at der har været en god modtagelse af sporskiftemodellen, og fx KP oplever, at søgningen er fortsat med at være stabil i længere tid end oprindeligt forventet. Dog er søgningen i nogle kommuner udfordret af uenighed med pædagogmedhjælpernes faglige organisation om muligheden for at slå job op, hvor man eksplicit søger efter personer, der ønsker at tage sporskifteuddannelsen. Derudover er potentialet betinget af, hvor mange ledige akademikere der findes i området. Professionshøjskolerne Absalon og UC Syd, som ikke dækker nogen af de største byer, oplever således ikke, at denne model vil være relevant i deres område.

4.3 Samarbejde med kommuner er centralt

Alle seks professionshøjskoler fortæller, at samarbejde med kommunerne er helt centralt, når det gælder rekruttering af studerende til meritpædagoguddannelsen, da kommunerne som oftest er arbejdsgivere for de pågældende personer. Uddannelsesledelserne beskriver, at professionshøjskolerne primært varetager markedsføringen af uddannelsen, mens selve rekrutteringen foregår ude i daginstitutionerne, hvor ledere 'prikker medarbejdere på skuldrene'. På UC SYD er der fx fokus på at gøre daginstitutionerne opmærksomme på meritpædagoguddannelsen allerede i praksissamarbejdet eller i uddannelsen af praktikvejledere. VIA har med succes anvendt kommunale konsulenter til at motivere institutionsledere til at sende pædagogmedhjælper afsted på uddannelsen. Der er eksempler i materialet på professionshøjskoler, som opretter kommunehold, hvor 20-30 pædagogmedhjælper eller dagplejere fra samme kommune følges på merituddannelsen. Dette ses som en styrke for både de studerende og kommunen, fordi der på denne måde skabes mulighed for faglige og sociale netværk blandt de studerende og sidenhen blandt de uddannede pædagoger i kommunen.

4.4 Ønske om mere fleksibel adgang

Det er et perspektiv i materialet, at optagekravene til merituddannelsen i nogle tilfælde udgør en barriere, således at ikke alle pædagogmedhjælper, som kommunerne identificerer som motive-rede for og egnede til merituddannelse, faktisk er optagelsesberettigede. Der nævnes et eksempel på et kommunehold på 40 pædagogmedhjælper, hvoraf 25 % viste sig ikke at være optagelsesbe-rettiget. Det er typisk uddannelseskravene og ikke erfaringskravene, der er problemet. Professions-højskolerne oplever således, at pædagogmedhjælperne oftest har rigeligt med erfaring, men falder på kravet om fire hf-fag. Det er et perspektiv i materialet, at det formelle uddannelseskrav måske er unødigt højt, og at en øget fleksibilitet i vurderingen af ansøgere med fordel kunne overvejes.

5 Styrket gennemførelse på pædagoguddannelsen

I dette kapitel ser vi nærmere på professionshøjskolernes arbejde med at understøtte pædagogstuderendes trivsel og gennemførelse. Hovedpointerne er:

- Omkring hver fjerde pædagogstuderende falder fra uddannelsen. Frafaldet er størst på det første studieår og særligt omkring den første praktik.
- Professionshøjskolerne har i de senere år udbygget og fokuseret deres indsatser ved studiestart for at inkludere en bredere gruppe af studerende.
- Alle professionshøjskoler arbejder med at understøtte studiefællesskaber og dermed styrke de studerendes trivsel gennem hele uddannelsen. Der arbejdes både med de studerendes relationer til undervisere og medstuderende og med deres generelle oplevelse af at høre til på uddannelsen.
- Professionshøjskoler har en række indsatser rettet imod at udvikle studerendes studiekompetencer såsom feedback og gruppearbejde.

5.1 Gennemførelse og frafald på pædagoguddannelsen

Omkring hver fjerde pædagogstuderende falder fra uddannelsen (EVA, 2024a), hvilket overordnet set er lavt sammenlignet med andre uddannelser. Alligevel oplever nogle af professionshøjskolerne en stigning i frafaldet. Absalon og UCN beskriver stigningen som lille, mens den på UC SYD beskrives som stærkt stigende. Der er en antagelse om, at årsagen til frafaldet bl.a. kan skyldes stigningen i studerende med SPS, der betragtes som en særligt udsat gruppe i forhold til frafald.

Frafaldet er størst på det første studieår og, ifølge vores informanter, særligt omkring den første praktik. Blandt uddannelsesledelserne er der generelt enighed om, at ikke alt frafald er dårligt, idet de pointerer, at det er bedst for de studerende, at de så tidligt som muligt skifter spor, hvis de er afklarede omkring, at det er et dårligt match.

En afgørende faktor for gennemførelsen af uddannelsen er trivsel, og på tværs af professionshøjskolerne er der enighed om, at overgangene på pædagoguddannelsen, fx mellem praktik og studie- eller til specialiseringen, er følsomme perioder, hvor studerendes trivsel risikerer at udvikle sig negativt. De mange overgange og skift på uddannelsen gør det svært for studerende at opretholde et studiefællesskab, hvilket øger mistrivlsen og frafaldet på uddannelsen (EVA, 2024).

I dette kapitel beskriver vi de tiltag, som handler om at styrke studerendes trivsel og studiekompetencer, og som retter sig mod alle studerende på pædagoguddannelsen. Nogle af indsatserne er udelukkende målrettet studerendes studiestart, mens andre afvikles gennem hele uddannelsen. I efterfølgende kapitler stiller vi skarpt på indsatser under praktikken og indsatser over for studerende med SPS-behov.

5.2 En god studiestart

Professionshøjskolerne fortæller, at de har indsatser målrettet studerendes studiestart, og at fokus på studiestart er intensiveret i løbet af de seneste år.

Tabel 5.1 herunder viser eksempler på studiestartsindsatser.

Tabel 5.1
Eksempler på indsatser i studiestarten

Beskrivelse	Formål
Indsatser rettet mod den enkelte studerende	
Telefonsamtaler med alle studerende i forbindelse med studiestart.	At sikre, at de studerende er kommet godt i gang med uddannelsen, herunder at det lavpraktiske fungerer, fx om de kan komme ind på ZOOM.
To individuelle samtaler til alle studerende ved opstart og inden specialiseringen. Samtalen handler fx om, hvorvidt de trives i deres studiegruppe, om de har valgt rigtigt m.m.	At afdække tidlige tegn på mistrivsel på uddannelsen.
Indirekte indsatser	
Opkvalificering af tutorer.	At klæde tutorer på til at modtage en bred gruppe af studerende og til at facilitere aktiviteter, der rammer bredt.

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut. Interviewundersøgelse blandt uddannelsesledelser sommer 2023.

Det fremgår af tabellen, at en række indsatser er rettet direkte mod de studerende. Heraf er nogle generelle som fx indførelse af mødepligt det første år, mens andre er individuelle, fx studiestartsprøve og individuelle samtaler. En anden type indsats er mere indirekte, fx opkvalificering af tutorer for at sikre, at studiestarten opleves inkluderende for en bred gruppe af studerende.

5.3 Stærke relationer fremmer trivsel og forebygger frafald

Alle professionshøjskoler fremhæver, at de arbejder målrettet med at styrke studerendes trivsel gennem hele uddannelsen. Formålet med arbejdet med trivsel er især at understøtte studiefællesskaber, så de studerende ikke føler sig ensomme på uddannelsen. På VIA kan de fx dokumentere, at et fokus på trivsel og relationsdannelse bidrager til fastholdelse.

Professionshøjskolerne arbejder med trivsel både ud fra et individ- og et fællesskabsorienteret perspektiv og både i og uden for undervisningen. I undervisningen arbejder professionshøjskolerne fx med studerendes deltagelsesmuligheder og holddynamikker, mens de uden for undervisningen arbejder med at styrke studiefællesskaber i fritiden. Som en del af arbejdet med trivslen har flere af professionshøjskolerne fokus på at minimere distancen mellem studerende og ledelsen på uddannelsen.

Tabel 5.2 herunder viser eksempler på indsats målrettet styrkelse af trivslen.

Tabel 5.2
Eksempler på trivselsindsatser

Beskrivelse	Formål
Indsatser omhandlende relation til underviser	
Kontaktlærerfunktion. Hver studerende har en kontaktlærer, som har samtaler med studerende om, hvad der skal til for, at de gennemfører uddannelsen.	At styrke oplevelsen af at høre til på uddannelsen og opdage problemer tidligt.
Studietovholder. Den studerende får tilknyttet en studietovholder i starten af uddannelsen, typisk én af den studerendes undervisere. Den studerende kan tale med studietovholderen om 'stort' og 'småt'. Studietovholderen følger desuden den studerende gennem praktikken, ligesom at studietovholderne generelt er ansvarlige for etableringen af gode holddynamikker.	At understøtte trivsel løbende igennem uddannelsen.
Arbejde med etablering af faglige fællesskaber i undervisningen.	At understøtte meningsfulde fællesskaber for alle studerende.
Faste tilknyttede undervisere på hold.	At styrke overgangene mellem fx praktik og studie.
Nærhedsprincip mellem studerende og undervisere med faste hold og gennemgående undervisere, mulighed for at møde forskere mv.	At etablere meningsfulde relationer mellem studerende og undervisere.
Indsatser omhandlende relationer de studerende imellem	
Studentervejledning, hvor studerende vejleder andre studerende om såvel personlige som praktiske forhold.	At give vejledning i øjenhøjde.
Etablering af klubber til studerende. Uddannelserne stiller lokaler til rådighed, mens det er de studerende selv, der driver klubber såsom "gamer-klub" eller en "krea-klub".	At understøtte studerende i at indgå i sociale fællesskaber.
Indsatser omhandlende studerendes oplevelse af tilhørsforhold til hele uddannelsen	
Personlig kontakt ved fravær på specialiseringen. Studerende med 50 % fravær eller derover modtager et personligt brev, hvori der bl.a. står, at de er savnet.	At give den studerende en oplevelse af, at de er savnet på uddannelsen.

Beskrivelse	Formål
Studererinddragelse via studielivskoordinator.	At viderebringe de studerendes ønsker til ledelsen og sikre medindflydelse på udviklingen af initiativer på uddannelsen og i studiemiljøet.
Medinddragelse i indretningen af campus, så det i højere grad er tilpasset de studerendes behov og ønsker.	At give studerende medindflydelse på studiemiljøet.
Arbejde med at øge ledelsens synlighed og tilgængelighed for de studerende.	At gøre det lettere for studerende at tage kontakt til ledelsen efter behov og få indflydelse på studiemiljø mv.

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut. Interviewundersøgelse blandt uddannelsesledelser sommer 2023.

Som det fremgår af tabellen, har professionshøjskolerne en række indsatser, som søger at understøtte trivsel hos de studerende ved at styrke relationen mellem studerende og undervisere. Det kan fx være ved at arbejde med kontaktlærere for hver enkelt studerende eller fast tilknyttede undervisere på holdene. Andre indsatser søger at understøtte opbygningen af relationer de studerende imellem, dels ved at de studerende kan fungere som vejledere for hinanden, dels ved at skabe rammer for uformelle fællesskaber, klubber osv. Endelig er der en gruppe af indsatser, som samlet set søger at understøtte den studerendes generelle oplevelse af tilhør til selve uddannelsen, fx ved kontakt ved fravær, øget medindflydelse til de studerende og nemmere tilgængelighed til ledelsen.

5.4 Styrke og udvikle studiekompetencer

Professionshøjskoler er optagede af at styrke og udvikle de studerendes studiekompetencer. Professionshøjskolerne peger nemlig på, at frafaldet stiger, hvis studerende ikke har de nødvendige studiekompetencer.

Tabel 5.3 herunder viser eksempler på indsatser målrettet udvikling af studiekompetencer.

Tabel 5.3

Eksempler på indsatser rettet mod at understøtte studiekompetencer

Beskrivelse	Formål
Oprettelse af studiegrupper, hvor studerende øver sig i konstruktiv feedback med sparring fra en ekspert.	At understøtte faglig læring og det gode gruppearbejde.
Understøttelse af gruppearbejdet og mulighed for at involvere moderator ved konflikter.	At understøtte det gode gruppearbejde.
Niveaudelt undervisning.	At styrke alle studerendes mulighed for at deltage i undervisningen.
Individuelle talentforløb.	At give studerende mulighed for at fordybe sig i et fagligt relevant område.

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut. Interviewundersøgelse blandt uddannelsesledelser sommer 2023.

Arbejdet med studiekompetencer er bredt og dækker fx både træning i at indgå i gruppearbejde samt praktikforberedende øvelser. Indsatserne rettet mod at styrke de studerendes studiekompetencer handler dels om at understøtte gruppearbejdet, der spiller en stor rolle i pædagoguddannelsen, dels om at sikre, at studerende med forskellige faglige forudsætninger får mulighed for at deltage i undervisningen, herunder at særligt motiverede og dygtige studerende kan fordybe sig i et område, der har deres særlige interesse.

6 Indsatser i forbindelse med praktikken

I dette kapitel ser vi nærmere på professionshøjskolernes arbejde med at støtte studerende under praktik. Hovedpointerne er:

- Overgangen mellem studie og praktik opleves af mange studerende som svær, og uddannelsesledelserne oplever derfor, at risikoen for frafald er særligt udbredt under praktikken.
- Professionshøjskolerne arbejder med at støtte de studerende både før, under og efter praktikken.
- Fokus på praktikforberedelsen er i løbet af de seneste år intensiveret og omfatter dels aktiviteter, der skal understøtte de studerendes refleksion og motivation forud for praktikforløbet, dels aktiviteter, der skal fremme gensidig forventningsafstemning mellem studerende og praktiksteder.
- Under praktikken tilbyder professionshøjskolerne vejledning og støtte til studerende og er særligt opmærksomme på at tilbyde ekstra støtte og hjælp i tilfælde af udfordringer i praktikforløbet.
- Efter praktikforløbet arbejder professionshøjskolerne dels med at understøtte de studerendes egne refleksioner og overførelse af deres læring til den videre uddannelse, dels med systematisk kvalitetssikring og evaluering af praktikstederne.

6.1 Praktikperioderne er vigtige, men sårbare

På tværs af professionshøjskolerne er uddannelsesledelserne optagede af at understøtte de pædagogstuderende i praktikken. Overgangen mellem studie og praktik opleves for mange studerende som sårbar, og uddannelsesledelserne oplever derfor, at risikoen for frafald er særligt udbredt under praktikken.

Professionshøjskolernes indsatser har til formål at sikre en god sammenhæng mellem uddannelse og praktikken for den enkelte studerende og er målrettet forskellige stadier i praktikforløbet: inden, under og efter at praktikforløbet er afsluttet. Professionshøjskolerne samarbejder med kommunerne og praktikstederne som meduddannere om udviklingen af praktikkerne.

Professionshøjskolerne peger på nogle tværgående udfordringer, som ifølge dem har en væsentlig betydning for studerendes oplevelser af praktikken. Det handler dels om, at der ikke er noget formelt krav om uddannede vejledere på praktikstederne, dels om, at der ikke er generelle standarder for praktiksteder i form af fx certificering eller fælles systematiske retningslinjer. Informanterne giver eksempler på, at disse forhold til tider udfordrer kvaliteten af det pædagogiske arbejde, som de studerende oplever i praktikken, når studerende fx kan opleve at få tildelt en pædagogmedhjælper uden pædagoguddannelse som praktikvejleder.

6.2 Styrket praktikforberedelse

Fokus på praktikforberedelsen er i løbet af de seneste år intensivt ifølge professionshøjskolerne. Dele af praktikforberedelsen ligger i den almene undervisning og dækker over både faglig og praksisnær forberedelse til praktikken. På KP træner de fx studerende i at give konstruktiv feedback i praksis. En anden del af praktikforberedelsen består i kollektive og praktiske udmeldinger om praktikken. Nogle af professionshøjskolerne er i gang med både at decentralisere og målrette denne del af praktikforberedelsen, så den i højere grad passer til studerende i anden og tredje praktik. En del af praktikforberedelsen handler om valget af praktiksted. Fordeling af praktiksteder foretages almindeligvis via lodtrækning. På UC SYD derimod arbejder de dialogbaseret med studerende omkring valget af praktikpladsen.

Tabel 6.1
Eksempler på indsatser i forbindelse med praktikforberedelse

Beskrivelse	Formål
Forberedende aktiviteter med studerende	
Fælles introduktion til praktikforløbet.	At klæde alle studerende på til praktikforløbet.
Dialog med studerende om valg af praktiksted.	At øge de studerendes motivation og refleksion forud for praktikken.
Fagligt praktikforberedende arbejde forud for praktikforløbet, hvor den studerende fx løser opgaver og skriver projekter relateret til praktikstedet.	At forberede den studerende fagligt på praktikforløbet.
Øvelse i at give peerfeedback.	At klæde de studerende på til at give kollegial feedback i praksis.
Inddragelse af praksisnære øvelser i undervisningen.	At klæde studerende på til praktikforløbet gennem arbejdet med konkrete øvelser fra praksis.
Forberedende aktiviteter, som involverer praktikstederne	
Definition af involverede parters roller i et praktikforløb, fx i form af oplæg, som tydeliggør, hvilket ansvar hhv. praktiksted, uddannelsessted og studerende har under praktikken	At styrke dialogen mellem parterne.
Undervisere besøger praktikstedet forud for praktikken.	At styrke dialog og kendskab mellem praktiksted og professionshøjskole.
Dialog mellem uddannelsesudvalg og praktiksted om udviklingen af praktikforløbet, og hvordan de sammen kan håndtere de studerendes udfordringer.	At styrke dialog mellem uddannelsesudvalget og praktikstedet.

Beskrivelse	Formål
Dialog mellem kommuner og praktikinstitutioner om tilpasning af praktikforløb.	At skabe gode praktikforløb for alle studerende via indgåelse i dialog med kommuner og praktikinstitutioner.

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut. Interviewundersøgelse blandt uddannelsesledelser sommer 2023.

Som det fremgår af tabellen, er nogle af de praktikforberedende aktiviteter rettet imod at forberede de studerende på praktikken ved at understøtte deres refleksion og give dem relevante kompetencer. Andre aktiviteter involverer kommuner og praktiksteder såvel som de studerende og sigter mod at fremme et gensidigt kendskab og forventningsafstemme forud for praktikken.

6.3 Støtte til studerende under praktikken

Under praktikken tilbyder professionshøjskolerne vejledning og støtte til studerende, og det fremgår af interviewmaterialet, at professionshøjskolerne er opmærksomme på behovet for at tilbyde ekstra støtte og hjælp i tilfælde af udfordringer i praktikforløbet.

Tabel 6.2 herunder viser eksempler på indsatser til studerende, der er i praktik.

Tabel 6.2

Eksempler på indsatser rettet mod at støtte studerende under praktik

Beskrivelse	Formål
Styrket kontakt til den enkelte studerende under praktik	
Praktikkoordinatorer understøtter med individuel vejledning. I tilfælde af konflikt møder praktikkoordinator personligt op på praktikstedet.	At tilbyde individuel vejledning efter den studerendes behov.
Praktikkoordinator besøger praktikstedet både under første, anden og tredje praktik og taler med studerende om arbejdet med praktikmålene, udfordringer m.m.	At styrke kendskab, dialog og samarbejde mellem professionshøjskole og praktiksted samt at understøtte den enkelte studerende.
Styrket samarbejde med kommuner og praktiksteder	
Fælles studiedage for praktikvejledere.	At kompetenceløfte praktikvejledere samt at give dem en oplevelse af et fælles ansvar for praktikforløbene.
Kommunespecifikke studiedage i samarbejde mellem undervisere og leder for pædagoguddannelsen samt kommuner.	Understøtte netværk og fagligt fællesskab mellem studerende og vejledere i samme kommune.

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut. Interviewundersøgelse blandt uddannelsesledelser sommer 2023.

Uddannelsesledelserne peger på, at et vellykket praktikforløb afhænger af samarbejdet med kommunerne og institutionerne. Dette arbejder de på forskellige måder med at understøtte. Således inviteres praktikvejlederne fra praktikstederne til at komme ind på professionshøjskolen og deltage i studiedage, som kan være tilrettelagt som fælles for alle eller specifikt for hver kommune.

6.4 Opfølgning på praktikken

Det fremgår af vores interview, at også opfølgning på praktikforløbene er genstand for et øget fokus.

Tabel 6.3 herunder viser eksempler på opfølgende indsatser efter praktikken.

Tabel 6.3
Opfølgning på praktikforløb – eksempler

Beskrivelse	Formål
Evalueringsaktiviteter med studerende	
Videobaseret refleksion.	At få studerende til at reflektere over egen læring af praktikforløbet samt at knytte deres praksiserfaringer til uddannelsens teori.
Faciliteret erfaringsudveksling mellem studerende efter praktikperioden.	At give de studerende mulighed for at sætte ord på egne oplevelser fra praktikforløbet.
Anvendelse af erfaringer fra praktikforløbet i undervisningen.	At understøtte de studerendes kobling af erfaringer fra praktikken med teori og forskning på uddannelsen.
Evalueringsaktiviteter med praktiksteder	
Evalueringsaktiviteter via indsamling af data.	At kvalitetssikre praktiksteder.
Dialogmøder mellem uddannelsesudvalget og praktikstederne om udvikling af praktikkerne.	At samarbejde om udvikling af styrkede praktikforløb.

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut. Interviewundersøgelse blandt uddannelsesledelser sommer 2023.

Uddannelsesledelserne fortæller om to hovedtyper af opfølgning på de studerendes praktikforløb. Den første type er de studerendes evalueringer, som oftest foregår i undervisning og har til formål at få studerende til at reflektere over deres oplevelser i praktikken og bruge dem fremadrettet i forbindelse med den videre undervisning. Den anden type opfølgning har til formål at kvalitetssikre praktikstederne og foregår typisk i dialog med kommuner/regioner og praktiksteder.

7 Indsatser målrettet studerende med SPS-behov

I dette kapitel ser vi nærmere på professionshøjskolernes arbejde med den voksende gruppe af studerende, som har behov for specialpædagogisk støtte. Hovedpointerne er:

- Professionshøjskolerne oplever alle en stigning i antallet af studerende med behov for specialpædagogisk støtte (SPS). Samtidig oplever de, at studerende med behov for SPS har gode muligheder for at gennemføre uddannelsen på lige fod med andre studerende, forudsat de får den rette støtte tidligt i uddannelsen.
- Den voksende efterspørgsel på SPS har givet anledning til, at professionshøjskolerne i løbet af de seneste år har arbejdet med at systematisere og kvalificere SPS-arbejdet. Der er dog stadig stor variation mellem professionshøjskolerne, ift. hvordan man har valgt at organisere sig.
- En type indsatser er rettet mod at identificere studerende med støttebehov og tilvejebringe den relevante støtte. En anden type handler om generelt at tilrettelægge undervisningen, så den passer bedre til hele studenterpopulationen, herunder dem med særlige støttebehov. Endelig arbejder professionshøjskolerne med at klæde såvel undervisere som administrative medarbejdere bedre på til at imødekomme de behov, som forskellige funktionsnedsættelser giver anledning til.
- Praktikperioder frembyder særlige udfordringer for studerende med SPS-behov. De studerende har ret til at få deres støtte med i praktikken, men i praksis er det undertiden vanskeligt.

7.1 Voksende antal studerende med behov for SPS

Professionshøjskolerne påpeger alle en stigning i studerende med behov for specialpædagogisk støtte (SPS). Det er en udvikling, som kan genkendes på tværs af de videregående uddannelser, og på professionshøjskolerne modtager omkring 15 % eller hver ottende studerende SPS (EVA, 2023a). Gruppen af studerende med SPS-behov omfatter studerende med en bred vifte af forskellige funktionsnedsættelser. Studerende med ordblindhed og psykiske funktionsnedsættelser er de største grupper. Det er ikke ualmindeligt, at en studerende kan have flere funktionsnedsættelser, således er det ofte tilfældet, at studerende med ordblindhed også har en psykisk funktionsnedsættelse som fx ADHD.

Hvis studerende med behov for SPS får den rette støtte tidligt i uddannelsen, har de gode muligheder for at gennemføre uddannelsen på lige fod med andre studerende. I modsat fald er de derimod særligt udsat for at komme bagud og falde fra (EVA, 2021).

Hvem kan få specialpædagogisk støtte, og hvordan foregår det?

SPS-modtagere kan som udgangspunkt være studerende med en eller flere af de følgende typer af funktionsnedsættelser:

- Bevægelsehandicap, fx muskelsvind, sklerose eller mistet bevægelse i benene
- Hørehandicap
- Kronisk eller alvorlig sygdom
- Neurologiske funktionsnedsættelser, fx hjernerystelse, epilepsi eller kronisk hovedpine
- Ordblindhed
- Psykiske funktionsnedsættelser, fx angst, depression, skizofreni eller ADHD
- Synshandicap
- Talblindhed.

SPS-ordningen administreres af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK), som bevilger støtten. Det er derfor også styrelsen, der vurderer, om støtten er nødvendig, og om dokumentationen for funktionsnedsættelsen er tilstrækkelig. Den studerende skal henvende sig til den SPS-ansvarlige på uddannelsesstedet. Den SPS-ansvarlige opretter en ansøgning på den studerendes vegne og sender den til STUK sammen med dokumentation for funktionsnedsættelsen. STUK behandler ansøgningen og træffer en afgørelse, hvorefter den SPS-ansvarlige på uddannelsesstedet iværksætter støtten.

Kilde: spsu.dk.

I interviewene fortæller uddannelsesledelserne både om den støtte, som specifikt er bevilget til studerende igennem SPS-systemet, og om det øvrige arbejde, som professionshøjskolerne gør for at understøtte den samlede studentpopulation. Uddannelsesledelserne fortæller, at arbejdet kan dække over både 'små pædagogiske greb' og konkrete tiltag såsom differentierede undervisningsforløb og understøttelse af gruppearbejdet. Det er ikke alle indsatser, som specifikt er målrettet studerende med SPS. Ifølge professionshøjskolerne får de dog særligt gavn af dem.

Mulige støtteformer til SPS-modtagere

Studerende, der modtager specialpædagogisk støtte, kan modtage støtte i form af en eller flere støtteformer inden for følgende grupper:

- Rådgivning og vejledning om funktionsnedsættelsens betydning for gennemførelse af uddannelsen

- Hjælpemidler og instruktion i brugen heraf
- Sekretærhjælp og praktisk hjælp
- Tegnsprogstolkning og skrivetolkning
- Særligt udformede undervisningsmaterialer
- Støttetimer med henblik på kompensation for funktionsnedsættelsen.

Kilde: SPS-bekendtgørelsen, BEK nr. 1005 af 23/06/2022, § 5. Uddannelses- og Forskningsministeriet.

SU-handicaptillæg og eksamen på særlige vilkår

Ud over SPS har studerende med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse mulighed for at søge om SU-handicaptillæg og/eller for at søge om dispensation til at gennemføre eksamen på særlige vilkår.

SU-handicaptillæg: Studerende med en varig fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, der tilnærmelsesvist umuliggør, at den studerende kan have et studiejob, kan søge om handicaptillæg ved siden af sin SU.

Eksamen på særlige vilkår: Uddannelsesinstitutionen kan tilbyde studerende dispensation fra egne fastsatte eksamens- og prøvevilkår. De særlige vilkår kan fx være ekstra tid til eksamen eller tilladelse til at bruge særlige hjælpemidler.

Kilder: Uddannelses- og Forskningsstyrelsen, u.å.; Uddannelses- og Forskningsministeriet, 2021 & 2022b.

7.2 Systematisering og kvalificering af SPS-arbejdet

På tværs af interviewene fremgår det, at professionshøjskolerne i løbet af de seneste år har arbejdet med at systematisere og kvalificere SPS-arbejdet. Der er dog stadig store forskelle på, hvordan arbejdet er organiseret på professionshøjskolerne, fx hvorvidt arbejdet er centraliseret på tværs af uddannelser eller decentralt på hver enkelt uddannelse.

Tabel 7.1 viser eksempler på, hvordan professionshøjskolerne arbejder med at systematisere SPS-indsatser.

Tabel 7.1
Indsatser vedrørende specialpædagogisk støtte (SPS)

Beskrivelse	Formål
Screeningsindsatser	
Screening for ordblindhed.	At sikre rettidig hjælp til studerende med ordblindhed.
Screening for læse-skrive vanskeligheder til studerende, som optages på baggrund af VUC/hf og tilbyde dem supplerende undervisning i regi af FVU-støtte fra studiestart.	At sikre rettidig hjælp til studerende med læse-skrivevanskeligheder.
Indsatser målrettet studerende, der modtager SPS	
Opsøgende indsats til studerende, der har fået godkendt SPS-støtte.	At få de studerende til i højere grad at anvende den SPS støtte, de er berettiget til.
Universelle indsatser	
Øget strukturering af uddannelsen ud fra princippet "nødvendigt for nogle, godt for alle". Uddannelsen tilrettelægges, så den didaktisk er tilpasset studerende med funktionsnedsættelse.	At øge læringsudbyttet for alle og særligt for studerende med behov for SPS.
Undersøgelse af studerendes forudsætninger for at deltage i undervisningen.	At opnå et datagrundlag for at etablere didaktik, der passer til studentersituationen.
Kompetenceudvikling af undervisere og SPS-vejledere	
Systematisk kompetenceudvikling af SPS-vejledere mhp. viden om forskellige funktionsnedsættelser.	At give studerende en konsistent og målrettet støtte, der er tilpasset den enkeltes udfordringer.
Afholdelse af temadag for medarbejdere med fokus på ordblindhed.	At skabe fokus omkring studerende med læse- og skrivvanskeligheder og klæde medarbejderne på til at imødekomme denne gruppes behov.

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut. Interviewundersøgelse blandt uddannelsesledelser sommer 2023.

Som det fremgår af tabellen, foregår professionshøjskolernes arbejde med studerende med SPS-behov på mange niveauer.

En gruppe af indsatser er rettet mod at identificere studerende med støttebehov og tilvejebringe den relevante støtte. Dels foretages screening af de studerende ved studiestart for at sikre, at studerende med ordblindhed eller andre læse-skrivevanskeligheder modtager den rette støtte fra starten, da det erfaringsmæssigt kan betyde stærkt øget risiko for frafald, hvis studerende kommer bagud som følge af manglende støtte. Dels arbejdes der for at sikre, at de studerende, som får tilkendt støtte, rent faktisk også benytter den, da det er erfaringen, at en del tilkendte støttetimer ikke bliver brugt. Den opsøgende indsats skal afdække evt. barrierer for, at studerende får brugt støtten, og hjælpe med at overvinde disse.

En anden gruppe af indsatser handler om generelt at tilrettelægge undervisningen, så den passer bedre til hele studentersituationen, herunder dem med særlige støttebehov. Dette sker ud fra en erkendelse af, at forskellige didaktiske greb som fx en tydelig struktur i undervisningen dels kan mindske behovet for individuel støtte, dels kan komme alle studerende til gavn.

Endelig arbejder professionshøjskolerne med at klæde såvel undervisere som administrative medarbejdere på til at forstå de forskellige funktionsnedsættelser, de studerende har, så de bliver bedre i stand til at imødekomme de studerendes behov i udførelsen af det daglige arbejde.

På tværs af interviewene er der enighed om, at der er særlige udfordringer forbundet med praktikken for studerende med SPS-behov. Professionshøjskolerne er enige i, at der fortsat er et tabu forbundet med at modtage SPS. Det stiller krav til kommunerne og praktikstederne om et ændret 'mindset' og en ændring i forventningerne til de praktikstuderende. Konsekvensen af tabuet kan fx være, at den studerende modtager støtten for sent, eller at den studerende ikke får støtten med sig ud i praktikken.

7.3 Indsatser under udvikling

Ud over de allerede eksisterende indsatser har nogle af professionshøjskolerne nævnt eksempler på indsatser, der er under udvikling. Det handler fx om:

- Uddannelsesdifferentierede forløb til både fagligt stærke/mindre fagligt stærke studerende.
- Retningslinjer målrettet stilladsering af gruppearbejdet. Uddannelsesledelserne oplever, at gruppearbejde er en studiekompetence, som er særligt udfordrende for nogle studerende med funktionsnedsættelse. Derfor arbejder nogle professionshøjskoler systematisk med at stilladser gruppearbejdet for de studerende, så de lærer denne kompetence.

Fælles retningslinjer til undervisere for at sikre, at studerende med funktionsnedsættelse kan få undervisningsmaterialer i god tid, så de kan forberede sig til undervisningen ved fx at indlæse materialer i oplæsningssoftware.

Appendiks A – Litteraturliste

Beskæftigelsesministeriet. (2023). *Trepartsaftale om løn og arbejdsvilkår*. København: Beskæftigelsesministeriet.

Børne- og undervisningsministeriet (u.å.). *Uddannelsesguiden*. Lokaliseret den 16. februar 2024 på <https://www.ug.dk/>.

Damvad Analytics. (2021). *Behovet for velfærdsuddannede i 2030 – prognose fordelt på landsdele*. København: Danske professionshøjskoler.

Danske professionshøjskoler. (2023). *Fakta om pædagoguddannelsen*. København: Danske professionshøjskoler.

EVA. (2019). *Studerendes sabbatår*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2021). *Evaluering af specialpædagogisk støtte på ungdomsuddannelserne*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2022). *Valg og fravalg af velfærdsuddannelserne*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2023a). *Specialpædagogisk støtte på videregående uddannelser*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2023b). *Fire ud af ti nyoptagne studerende har været lærevikar, pædagogmedhjælper eller ansat i ældreplejen*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2024a). *Kommunernes indsatser for at sikre nok pædagoger i vores daginstitutioner*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2024b). *Potentielle målgrupper for pædagoguddannelsen og deres motivation*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

FOA & KL. (2023). *Aftale om understøttelse af udmøntning af opkvalificeringspuljen på dagtilbudsområdet*. København: FOA & KL.

Klarskov, E. D., Nielsen, J., Jensen, T. L., & Søborg, F. (2023). *Fremskrivning af det pædagogiske arbejdsmarked*. København: Arbejderbevægelsens erhvervsråd.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering & HBS Economics. (2023). *Rekrutteringssurvey Rapport, september 2023*. København: Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering & HBS Economics.

Uddannelses- og Forskningsministeriet. (2017). *Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor som pædagog*. BEK nr. 354 af 07/04/2017. Lokaliseret 16. februar 2024 på: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2017/354>.

Uddannelses- og Forskningsministeriet. (2021). *Bekendtgørelse om eksamener og prøver ved universitetsuddannelser*. BEK nr. 2271 af 01/12/2021. Lokaliseret 16. februar 2024 på: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/2271>.

Uddannelses- og Forskningsministeriet. (2022a). *Bekendtgørelse om specialpædagogisk støtte ved videregående uddannelse (SPS-bekendtgørelsen)*. BEK nr. 1005 af 23/06/2022. Lokaliseret 16. februar 2024 på: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2022/1005>.

Uddannelses- og Forskningsministeriet. (2022b). *Bekendtgørelse om eksamener og prøver ved professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser*. BEK nr. 863 af 14/06/2022. Lokaliseret 16. februar 2024 på: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2022/863>.

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen. (2023a). *Optagelsen 2023 – Oversigt over optagelsen pr. 28. juli*. Uddannelses- og Forskningsstyrelsen.

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen. (2023b). *Efteroptagelsen 2023 – Optagelsen pr. 1. oktober*. Uddannelses- og Forskningsstyrelsen.

Uddannelses- og Forskningsministeriet. (2024). *Frafald på professionsuddannelser på velfærdsområdet*. København: Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Appendiks B – Metode og data

Appendiks-tabel B.1
Overblik over gennemførte interview

Professionshøjskole	Titel på deltagere i interview
KP	Uddannelsesleder med særligt ansvar for dagtilbudsspecialisering
Absalon	Uddannelsesleder Uddannelses- og forskningsleder
UCL	Uddannelseschef Uddannelses- og forskningsleder
UC Syd	Institutchef Studieleder
VIA	Uddannelsesdekan
UCN	Chef for UCN pædagogik

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut.

Professionshøjskolernes indsatser for at øge optag og gennemførelse på pædagoguddannelsen

© 2024 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

Foto: iStock

ISBN (www) 978-87-7182-734-7

Danmarks Evalueringsinstitut
– analyser, redskaber og udvikling, der styrker uddannelser og
dagtilbud.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

+45 35 55 01 01
eva@eva.dk
www.eva.dk